

Ананійчук Б.О.,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Тимофєєв Володимир Павлович,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Професія поліцейського передбачає підвищену небезпеку та виконання службових обов'язків в екстремальних умовах. Вогнева та тактична підготовка правоохоронців відіграє важливу роль для виконання повноважень, покладених на Національну поліцію України. Та треба відзначити, що проблема психологічної готовності поліцейського до застосування вогнепальної зброї досі залишається повністю не вивченою. Цей аспект є «одним із найболючіших, найважливіших та спірних питань не тільки у нашій повсякденній практиці, але й теорії», – писав ще у 1928 р. А. Мемнонов [1]. Відсутність наукової літератури щодо формування психологічної стійкості поліцейських і зумовлює актуальність дослідження теми.

Слід зазначити, що застосування вогнепальної зброї є винятковим крайнім заходом та може здійснюватися тільки спеціалізованими суб'єктами. Про специфічність та високу відповідальність застосування цього заходу свідчать наступні фактори :

1) наслідки застосування порівняно з наслідками всіх інших заходів найбільш сурові;

2) підстави застосування зброї визначено детально і вичерпно в ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію»;

3) від того, наскільки правильно поліцейський оцінить ситуацію, характер правопорушення та відповідно прийме рішення, залежить життя та здоров'я людини.

Не можна оминути увагою той факт, що поліцейські часто бояться застосовувати вогнепальну зброю навіть у разі, коли є всі підстави для цього. Це зумовлено, по-перше, страхом карної відповідальності, адже непропорційність чи безпідставне застосування цього заходу тягне за собою відповідальність. По-друге, правоохоронці побоюються негативної реакції

керівництва на факт застосування вогнепальної зброї. Щодо рівня стресогенності, то на стресостійкість працівників поліції впливають також ситуації, пов'язані із застосуванням вогнепальної зброї та смертю колег під час виконання службових завдань [2].

Принагідно сказати, що важливе значення має морально-етичний фактор. Кожна людина має свої цінності та уявлення про добро і зло. Побоявання перед застосуванням зброї може бути зумовленим страхом відчувати провину після вогневого контакту та страхом скоїти те, що суперечить всезагальному розумінню гуманності.

Суттєву роль при прийнятті рішення поліцейським про застосування чи незастосування вогнепальної зброї відіграє рівень його професіоналізму. Тут ключовою є впевненість у правомірності застосування цього заходу та рівень володіння навичками стрільби й пересування. Поліцейський має вміння передбачати поведінку правопорушника, аби бути завжди готовим дати відсіч. Світова статистика показує, що для поліцейських імовірність застосування зброї проти порушника зі зброєю є досить високою, тому володіння табельною зброєю є важливою якістю поліцейського-професіонала своєї справи [3].

Вважаємо за доцільне запровадження занять з психологічної підготовки до застосування вогнепальної зброї для майбутніх правоохоронців, яких готують в закладах вищої освіти МВС України. Фактор страху перед стрільбою у курсантів виникає ще під час навчання, адже від точності виконання вимог вправи, дотримання заходів безпеки та влучності стрільби залежить оцінка. Схиляємося до думки, що ефективними будуть тренувальні заняття з вогневої підготовки для курсантів, на яких відпрацьовуватимуться навички стрільби, однак це не відобразатиметься в журналі успішності, а матиме важливе практичне значення. Потребує удосконалення й стан організації подальшого психологічного супроводження правоохоронців щодо їх індивідуальної підтримки під час несення ними служби, котру повинні надавати підрозділи психологічного забезпечення ГУНП в областях. В результаті таких занять у працівників поліції мають закріпитися наступні якості:

- стійкість центральної нервової системи до дії несприятливих чинників;
- здатність контролювати свої емоції, брати себе в руки і відключатися від факторів навколишнього середовища;
- здатність зосереджувати свою увагу, концентруватися на головному – влучному пострілі.

Ефективними, на нашу думку, можуть стати тренінги для поліцейських, на яких розглядатимуться питання застосування вогнепальної зброї на ураження. Для цього слід залучати фахівців з екстремальної психології та використовувати інтерактивні тири, моделювати та розробляти конкретні алгоритми дій в екстремальних ситуаціях та ін.

Підсумовуючи вищезазначене, треба сказати, що сьогодні необхідним є проведення психологічних занять з особовим складом Національної поліції для забезпечення високого рівня сформованості психологічної готовності до вогневого контакту під час несення служби, а також відмінного володіння вогнепальною зброєю.

1. Мемнонов А. О применении оружия. Административный вестник. 1928. № 4. С. 27
2. Малічевський В.І. Психологія застосування вогнепальної зброї на ураження : деякі соціокультурні та практичні аспекти. *Наукові записки*. Вип. 2. 2001. С. 191–195.
3. Флоря В. Применение огнестрельного оружия сотрудниками полиции (милиции) в пределах необходимой обороны. *Закон и жизнь*. 2010. №12. С. 4–7.

Антипова Аліна Костянтинівна,
курсант 2 курсу
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Лопаєва Олена Миколаївна,
старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КОМУНІКАЦІЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО З ОСОБАМИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ЇХ ПСИХОТИПУ

У своїй професійній діяльності працівники правоохоронних органів безпосередньо контактують з громадянами, саме тому актуальність комунікацій з людьми в залежності від їх психотипу посідає важливе значення для кожного поліцейського.

Відповідно до статті 33 Закону України «Про Національну поліцію» нам стає зрозумілим, що опитування особи виступає однією з основоположних засад виконання працівниками поліції свої службових повноважень. Саме тому ми наголошуємо на вміннях поліцейського правильно контактувати з будь-якою людиною [1].

Важливим аспектом також виступає стаття 63 Конституції України, яка регламентує право особи на відмову від дачі показань та пояснень, що виступає важливим аспектом у діяльності правоохоронних органів, тлумачить дуже важливо для працівників поліції вміти розговорити людину [2].

У психології розрізняють так звані акцентуації характеру. Акцентуація